VIIKONVAIHDE

PASSIPAIKALLA

Loputtomat vaihtoehdot

Perussuomalaisten kansanedustajat **Ari Jalonen** ja **Johanna Jurva** jättivät oman merkkinsä parlamenttimme historiaan järjestämällä talossa vaihtoehtoisen lääketieteen seminaarin. Jalonen on eduskunnan mikkovilkastuksia, kun taas Jurva kuuluu maan hiljaisiin.

Monet tuomitsivat seminaarin oikopäätä humpuukiksi. Pääasiantuntijana mestaroi Tutteli Hammermann, takavuosien tulipalotaistolainen tv-kuuluttaja **Tutteli Tiivola**. Ei kenties kaikkein uskottavin mannekiini vaihtoehtotieteelle.

Ei mitään uutta. Kansa on vuosikymmenten mittaan valinnut edustajikseen jäsenten korjaajia, poppamiehiä ja kaivonkatsojia. Miksi nämä eivät kansanedustajina siinä pärjäisi kuin papit ja sosiologitkin.

Agronomi **Mauno Pohjonen** (kesk.) kiersi edustajauransa jälkeen lopun ikänsä Suomea mittaamassa maasäteilyä. Kymmenet ihmiset nukkuivat yönsä rauhassa, kun Manu oli käynyt maadoittamassa heidän makuuhuoneensa.

Vaihtoehdoilla on aina kysyntää. Tiede tietää niin kovin vähän ja ihmisten tarve tulla huijatuksi on rajaton.

Politiikkaa piikeillä

Taannoin eduskunnassa vaikutti oululainen lääkäri **Pauli Räsänen** (skdl.). Hän toi Suomeen ja eduskuntaan akupunktiohoidon, jota silloin pidettiin aivan huuhaana.

Vasemmistolla on aina hyvät suhteet mediaan ja seksi myy. Perhelehden kuvassa tohtorin potilaana keikisteli uhkea kommunistiblondi. Se lienee ensimmäinen naiskansanedustajasta julkaistu alusvaatekuva.

Viime vaalien alla **Anna Kontula** (vas.) esiintyi laajalevikkisessä lehdessä jo rinnat paljaana. Hän ohitti yllättäen ääntenlaskussa kaksi punasisartaan.

Räsäselle kävi huonommin. Puoluetoverit keksivät, että akupunktio on kotoisin Kiinasta, joten Räsänen oikeastaan on maolainen, Neuvostoliiton pahin vihollinen. Tohtori putosi eduskunnasta.

Rauha kulkukissoille

Eduskunta on viikon ollut varpaillaan kulkukissojen vuoksi. Sosiaalisessa mediassa on tehokkaasti levitetty juorua, että uusi koe-eläinlaki sallii karanneiden lemmikkien käytön tutkimusvälineenä.

Maatalousvaliokunnan puheenjohtaja **Jari Leppä** (kesk.) joutui monen kertaan selittämään, että karanneita lemmikkejä käytetään eläinkokeisiin vain silloin, kun kyse on niiden omasta terveydestä tai muille eläimille aiheutetusta vaarasta.

City-kanit ja hylätyt kesäkissat saavat siis kulkea rauhassa tarvitsematta pelätä joutumista tieteen alttarille.

Satu Haapanen (vihr.) iloitsi, että jokaisesta eläinkokeesta on vastedes tehtävä kansantajuinen tiivistelmä. Ehkä vielä joku kansanedustaja keksii vaatia ihmislääkäreiltä kansantajuisia tiivistelmiä potilaidensa tilasta.

Satu Haapanen luki valiokunnan mietintöä niin, että eläinkokeista puhuttaessa on vaihtoehtoisten menetelmien asiantuntemuksen oltava läsnä. Hetken mietintöä pyöriteltyään Haapanen tulkitsi, että eläinkokeita tehtäessä on eläinsuojelujärjestöjen oltava mukana.

Tyhjien seinien laki

Laaja lakipaketti, yhteiseltä nimeltään osuuskuntalain muutos kiinnosti eduskuntaa paljon vähemmän kuin kulkukollien kohtalo.

Vielä joulun alla lähetekeskustelussa **Timo Heinonen** (kok.) leimusi S-ryhmää ja ABC-asemia vastaan. Heinonen vaati lakia, jonka mukaan ketjun kaikkien osien on tuotettava voittoa, kuten Yhdysvalloissa.

Anne Kalmari (kesk.) puhui vesiosuuskuntien tarpeetonta pakkojäsenyyttä vastaan. **Reijo Tossavainen** (ps.) halusi isoille ja pienille osuuskunnille eri lait.

Osuuskuntalaki hyväksyttiin lopullisesti tiistaina. Kukaan ei puhunut mitään. Varapuhemies **Pekka Ravilla** (kok.) oli suuria vaikeuksia löytää salista edes yhtä edustajaa, jotta päätös voitiin tehdä.

Tämäkin eduskunta on siis kahdessa vuodessa täysin leipääntynyt.

PEKKA ALAROTU

VIIKON VÄRSSY

Mies kaatoi kuuset
rungot tukeiksi suori
latvoista puhdasta
paperiin kuori

Suvikuivaan aukkoon
pisti tulen työhön
savu hiljalleen hiipui
illan kuollessa yöhön

Kylvös petäjäin iti
mänty horsmista nousi
kerkkäin keltainen matto
lounaan tuulessa sousi

———

Mies kelkkaansa ajaa
pitkin lumista aukkoa
kuinka riemulla jaksaakin
peltiporonsa laukkoa

Suven tullen mönkijä
peltoheitolla hyörii
kulottaja – taatto
kirstussaan pyörii

JUHA AALTOILA

MT 50 VUOTTA SITTEN – LA 27.4.

Märälle pellolle ei pidä kiirehtiä

Ei vielä tällä viikolla, eikä ennen vappuakaan, mutta kukaties kohta vapun jälkeen. Siis vajaan viikon kuluttua voivat kevätkylvöt päästä alkuun, mutta märälle pellolle ei missään tapauksessa pidä kiirehtiä, totesi agronomi Paavo Ylinen kevätkylvöjen alkamista koskevaan tiedusteluumme Varsinais-Suomen maanviljelysseurasta. Vielä pääsiäisen aikoihin tuntui kevät olevan tavattomasti myöhässä. Mutta sittenpä se tulikin sellaisella vauhdilla, ettei mokomaa ole nähty, ja nyt joudutaankin toteamaan kevään olevan normaaliaikainen. Aikainen se ei ole, mutta ei myöhäinenkään.

MARKKU VUORIKARI

”Ei kaikesta voi kilahtaa raha ja ropo. On etuoikeus, että harrastuksesta on tullut työ. Siitä pitää olla kiitollinen”, Lasse J. Laine sanoo.

Tietokirjailija suojelee luontoa kirjoittamalla

Suomen arvostetuimpiin kuuluvalle tietokirjailijalle Lasse J. Laineelle linnut ja luonto ovat olleet aarreaitta nuoresta saakka. Luontoa voi suojella myös kynä kädessä.

INKOO

”Olen seurannut luontoa vuodesta 1961, eikä koskaan kevät ole ollut näin myöhässä”, inkoolainen biologi ja tietokirjailija **Lasse J. Laine** toteaa.

”Kullakin linnulla on aikansa. Vasta eilen näin ensimmäiset västäräkit, ja tänään niitä oli jo kahdeksankymmentä. Ensin tulevat tunnustelijat ja sitten rysäys.”

Vesisade ja lämpö ovat saaneet laulurastaat ja punakylkirastaat lähtemään Ranskasta kohti Suomea. Kevätmuutto koskettaa erityisellä tavalla lintuasiantuntijaa. Muuttajat ovat kuin ystäviä.

”Avasin aamulla ikkunan ja kuulin ensimmäistä kertaa, kun punarinta lauloi kuusikossa. Se sykäyttää joka kerta. Punarinnan laulu on yksi kauneimmista. Satakielikin kalpenee sen rinnalla”, Laine sanoo.

Tietokirjailija on perehtynyt lintuharvinaisuuksiin rariteettikomiteassa, työskennellyt Eläinmaailma-lehden toimittajana, pitänyt Helsingin Sanomien lintupalstaa ja julkaissut lukuisia lintu- ja luontokirjoja.

Teehetki keskeytyy

Lintuharrastus on elämän pituinen löytöretki. Se on aikaisia aamuja, rämeikön riemua ja metsien mielenrauhaa. Lintuasiantuntija tarttuu kiikariin tai kameraan, kun toiset tarttuvat aseeseen.

Taivaalla kiitää petolinnun hahmo. Teehetki keskeytyy. Laine pomppaa pöydästä pulla suussa ja ryntää ulos huoneesta.

”Mikä se on? Näitkö? Nyt on haettava kiikarit. Ahaa, se on tuulihaukka”, Laine toteaa ja rauhoittuu. Tästä tässä kaikessa on kysymys.

”Tärkeintä on löytämisen ilo. Lapset ovat innostuneita luonnosta ja etsivät leppäkerttuja. Toivon, että vanhemmat ja isovanhemmat veisivät lapsia luontoon. Retkelle voi ottaa opaskirjan mukaan.”

Laineen mammutti

Laineelta ilmestyi tänä keväänä Suomen Luonto tunnistusopas. Se sisältää 800 keskeistä suomalaista eläin- ja kasvilajia. Tietokirjailija laati tekstit ja otti lähes tuhat kuvaa teosta varten.

”Olen sanonut, että **Jörn Donnerilla** on Mammuttinsa, mutta tämä on minun mammuttini. Välillä lääkärikin suositteli lepoa. Maltoin pysyä muutaman päivän pois tietokoneen äärestä. Kun harrastuksesta tulee työ, siitä pitää olla kiitollinen.”

Huhtikuun alussa Laine palkittiin Otavan Kirjasäätiön vuoden 2013 tietokirjapalkinnolla. Teokset välittävät löytöretkeilijän riemua ja luotettavaa tietoa. Biologi saa ihmiset kiinnostumaan luonnosta ja suojelemaan sitä.

”Ajattelin ostaa palkintorahoilla kameraan uuden linssin, ehkä 800-millisen. Sillä saisi vielä parempia kuvia.”

Kaikki alkoi kultarinnasta

Laine on kulkenut Baikalin rantamilta Afrikan savanneille ja Tonavan suiston linturuuhkista Costa Rican kolibrihotelliin. Vuosiin on mahtunut 90 maata ja havaintoina yli puolet maailman lintulajeista.

”Mongoliassa harhauduimme presidentin palatsin takapihalle mongoliankirvisen innoittamina. Konepistoolimiehet ympäröivät meidät ja epäilivät vakoojiksi. Kuulustelussa piti kirjoittaa lista, mitä lintuja olimme nähneet”, Laine kertoo.

Laine on tutkinut ja tarkkaillut luontoa lähes koko ikänsä. Lintujen tarina alkaa kultarinnasta. Keskikoulun luonnonhistorian ja eläinopin opettaja vei toukokuussa 1961 luokan linturetkelle Vantaan pikkukoskelle.

”Kuulin upeaa linnun laulua. Näin kellahtavan linnun, jonka kurkku paistoi kellanpunaisena. Kukaan ei tiennyt, mikä se on. Minä lähdin selvittämään”, Laine kuvailee.

Innoittajana toimi **Ivar Hortlingin** Lintukirja vuodelta 1936. Seuraava kokonaan suomalaisiin lintuihin keskittynyt lintukirja ilmestyi Laineen itsensä kirjoittamana vuonna 1996.

Yrjö Kokon esimerkki

Ympäristön muutokset näkyvät lajien vähenemisenä. Laine tutki kirjokerttuja 1970-luvulla Helsingin yliopiston biologian pro gradussaan. Uudellamaalla niitä oli silloin 600 paria. Vuonna 2013 alle kymmenen paria.

”Politiikalla ja lausuntojen antamisella on oma roolinsa, mutta se ei ole ratkaisu kaikkeen. Jos ei oppaita olisi, tietämys ja harrastus olisivat paljon heikommalla tasolla. Tavalliset luontoharrastajat voivat yhdistyessään saada muutoksen aikaan.”

Elämäntapojen muutokset lähtevät yksilöstä. Jos ihminen haluaisi pyhittää elämänsä luonnonsuojelulle, mitä hänen tulisi tehdä?

”Hyvä ystäväni **Linkolan Pentti** on toisenlainen profeetta, vetää tahallaan överiksi, jotta saa herätystä aikaiseksi. Eivät kaikki voi ryhtyä hevoshommiin. Minun mielestäni luontoa voi suojella kirjoittamalla”, Laine sanoo.

”Paras esimerkki on **Yrjö Kokon** kirjoittama Laulujoutsen. Kirja pelasti lajin kuolemasta sukupuuttoon ja käänsi suomalaisten päät suojelun kannalle.”

”Kaveri oli poissa”

Keväällä tulevat linnut. Ne palaavat ja lähtevät taas. Ihmeellinen lentomatka Afrikkaan ja takaisin saa ihmisen pohtimaan elämän rajallisuutta. Kaikella on aikansa.

”Seurasin Degerbyssä yhtä kirjokerttukoirasta seitsemän vuoden ajan. Se oli vähintään kymmenen vuotta vanha ja palasi aina takaisin samaan paikkaan. Mutta sitten eräänä keväänä se ei enää tullut. Kaveri oli poissa.”

PIRJA PELTOMÄKI

KUKA?

Biologi ja tietokirjailija

Iitissä 1946 syntynyt Lasse J. Laine on filosofian kandidaatti, biologi ja ornitologi.
Laine on työskennellyt lintuvalokuvaajana, luontooppaana, selkärankaiskurssien luennoitsijana, kääntäjänä, toimittajana ja tietokirjailijana.
Eläinmaailma-lehden toimittajana Laine toimi 1979–2001, Suomen rariteettikomitean puheenjohtajana 1980–91 ja nimistötoimikunnan jäsenenä 1981–99.
Palkintoja: Suomen tietokirjailijat ry:n Tietokirjailijapalkinto 2008, Valtion tiedonjulkistamispalkinto yhdessä Iiris Kalliolan kanssa 2011 ja Otavan tietokirjapalkinto 2013.
Suomen lasten luontokirja valittiin vuoden luontokirjaksi 2010.
Teoksia: Suomalainen lintuopas 1996, Suomen luonto-opas 2000, Luonnon lumoissa 2008, Suomen lasten luontokirja Iiris Kalliolan kanssa 2011, Suomen luontovuoden opas 2010 ja Suomen luonto 2013.

Laine tarkkaili lintujen kevätmuuttoa viime tiistaina talonsa terassilta.

Tornien taistoon toukokuussa

Valtakunnallinen Tornien taisto on kevään suurin lintutornitapahtuma. Ideana on havaita lintutornista mahdollisimman monta lajia kahdeksassa tunnissa. Joukkueeseen kuuluu 3–8 henkilöä.

”Ensimmäisessä Tornien taistossa oli mukana vain kolme lintutornia, kun nyt niitä on kolmesataa. Silloin Suomenoja oli täyttöuhan alla ja halusimme kerätä varoja linnustonsuojeluun”, biologi, toimittaja ja tietokirjailija **Lasse J. Laine** kertoo.

Laine ideoi Tornien taiston työskennellessään Eläinmaailma-lehden toimittajana vuonna 1994. Lintutornitapahtuma järjestettiin ensin kutsukilpailuna.

Aloittelija saa apua

Osallistumismaksuilla tuetaan maakunnallisesti tärkeiden lintualueiden suojelua.

BirdLife Suomi tuli tapahtuman järjestäjäksi vuonna 2000. Ulkopuolista apua saa bongauksessa käyttää.

”Tornien taisto on hieno mahdollisuus tutustua lintuihin. Siihen voivat osallistua perheet ja aloittelijatkin. Jos ei jotain ymmärrä, voi aina kysyä tapahtumapäivänä torneissa päivystäviltä lintuharrastajilta. He neuvovat ja opastavat mielellään.”

Espoon Suomenojan lintualtaat ovat uusien uhkien alla. Alueen lähelle on nousemassa moderni Finnoon kaupunginosa. Suomenojan luonto -valokuvauskilpailu on käynnissä 15. syyskuuta saakka.

PIRJA PELTOMÄKI

Tornien taisto järjestetään 4. toukokuuta klo 5–13. Lisätiedot: www.birdlife.fi/tornientaisto, www.suomenoja.fi